

De positie van talen in het voortgezet en hoger onderwijs

Maike Koffeman en Amber Smits
Nationaal Platform voor de Talen

Rondetafelgesprek 'De meerwaarde van talenstudies'

Radboud Universiteit Nijmegen , 10 mei 2022

Inleiding

Inleiding

nationaal platform
voor de **TALEN**

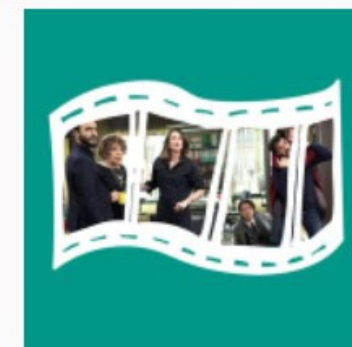
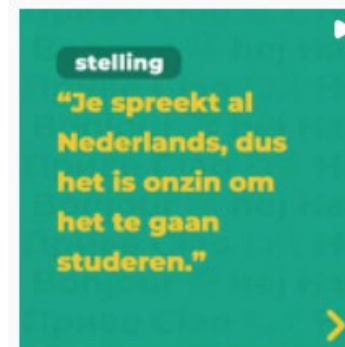
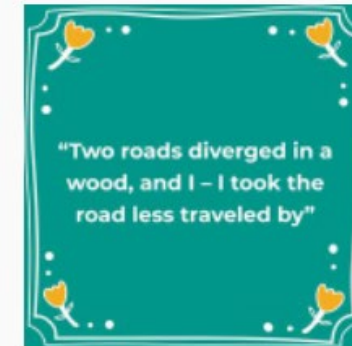
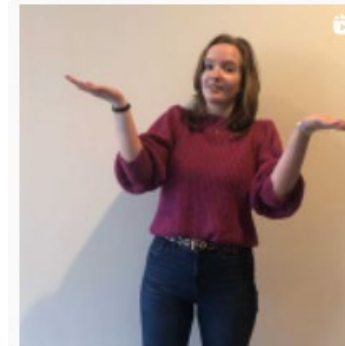
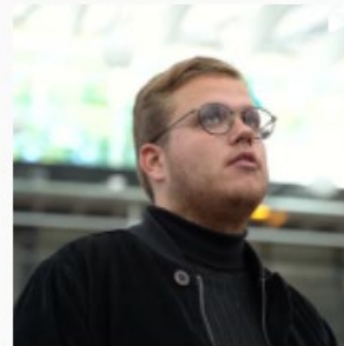
Een talenstudie: iets voor jou?

Taal is nodig om een boodschap helder over te brengen, maar ook om andere culturen te begrijpen, internationale handel te drijven en vertaalssoftware te ontwikkelen.

De behoefte aan taalexperts is groot.

Taalexpert word je door een talenstudie te volgen. **Wat is een talenstudie precies?** En **wat kun je ermee worden?** Wij hebben **talenstudenten** en **afgestudeerden** gevraagd om te vertellen over hun ervaringen. Je kunt ook een **kijkje op de werkvloer** nemen bij iemand die een talenstudie heeft gedaan.

Alle talenstudenten hebben één ding gemeen: ze zijn **eigenzinnig** en **ambitueus**. Een talenstudie is dan ook niet voor iedereen. Maar wel voor jou? Kijk rond op deze site om dat te ontdekken.

Inleiding

SOFIE* (21): 'MIJN OUDERS DENKEN DAT IK BIOMEDISCHE WETENSCHAPPEN STUDEER'

Voor heel wat gezinnen zorgen de studiekeuzes van jongeren soms voor discussies, maar in de familie van Sofie was het onmogelijk om die conflicten op te lossen. “Ik wilde een talenopleiding volgen, maar mijn ouders geloofden dat dat zinloos was. Voor hen was het ondenkbaar om voor een richting te kiezen die studenten niet op een specifiek beroep voorbereidt.” Daarom schreven ze hun dochter twee jaar geleden in voor de bacheloropleiding biomedische wetenschappen aan de UGent. Wat ze niet weten, is dat Sofie nooit een vak uit die richting volgde. Ze stapte nog voor de start van haar eerste academiejaar over naar de opleiding taal- en letterkunde met keuzeopties Engels en Italiaans. “Ik moest dit voor mezelf doen, andere studierichtingen zouden me ongelukkig maken.”

Sofie is nog steeds met de richting biomedische wetenschappen bezig, maar dat doet ze enkel omdat ze de verhalen over haar studententijd dan geloofwaardig kan overbrengen aan haar ouders. “Ik wil het ze pas vertellen zodra ik afgestudeerd ben. Ze zullen op dat moment waarschijnlijk teleurgesteld zijn, maar dan kunnen ze er toch niets meer aan veranderen.”

Tot die tijd geniet Sofie van wat haar opleiding te bieden heeft en pleit ze ervoor om het taalonderwijs meer te waarderen. Toekomstzorgen heeft ze naar eigen zeggen niet. “Ik zou later graag voor een universiteit in Italië werken, daarmee zou ik kunnen bewijzen dat mijn ouders fout zaten.”

buurttalen

Manifest

Steun betuigen

Feiten en cijfers

Media

Over

Manifest Buurttalen

Geef Frans en Duits de ruimte in het onderwijs!

Nederlanders spreken hun talen. Die reputatie hebben wij in het buitenland opgebouwd. Maar is die faam nog steeds terecht? Nee, vinden wij. Die talenkennis, de vaardigheid om met anderstaligen vlot te communiceren, is de afgelopen jaren sterk afgenomen. Spreken met inwoners van de Duits- en Franstalige buurlanden is zo een probleem geworden.

Onderwijs 02 oktober 2020

Nog maar 200 eerstejaars voor studie Nederlands

De instroom bij de vijf opleidingen neerlandistiek is opnieuw gedaald. Minister Van Engelshoven doet te weinig om hun voortbestaan veilig te stellen, zeggen critici.

Het gaat nog altijd niet goed met de universitaire opleidingen Nederlandse taal en cultuur. Van 2010 tot 2019 daalde de instroom in de bachelor met 60 procent, schreef minister Van Engelshoven deze week in **antwoord** op Kamervragen van GroenLinks en CDA.

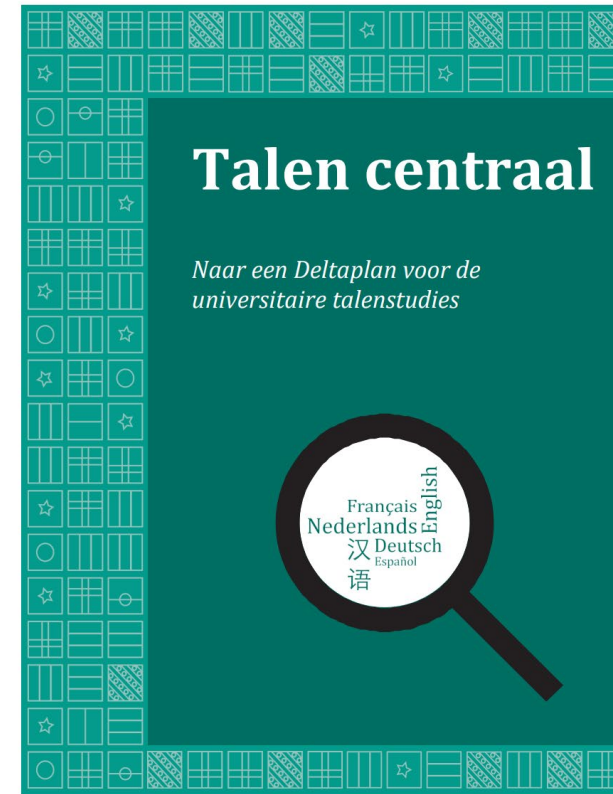
Veel minder

Een rondgang leert dat het er dit nieuwe studiejaar niet beter op wordt. Uit voorlopige tellingen van de opleidingen blijkt dat ze samen maar 200 eerstejaars hebben verwelkomd. Zelfs de bachelor van de Universiteit van Amsterdam – in 2010 nog de grootste met 178 eerstejaars – houdt er dit jaar nog maar een kleine 40 over. De Vrije Universiteit **doekte** haar opleiding begin 2019 al op. Kennelijk kon de UvA daar niet van profiteren.

Onderzoek en actieplan

nationaal platform
voor de **TALEN**

nationaal platform
voor de **TALEN**

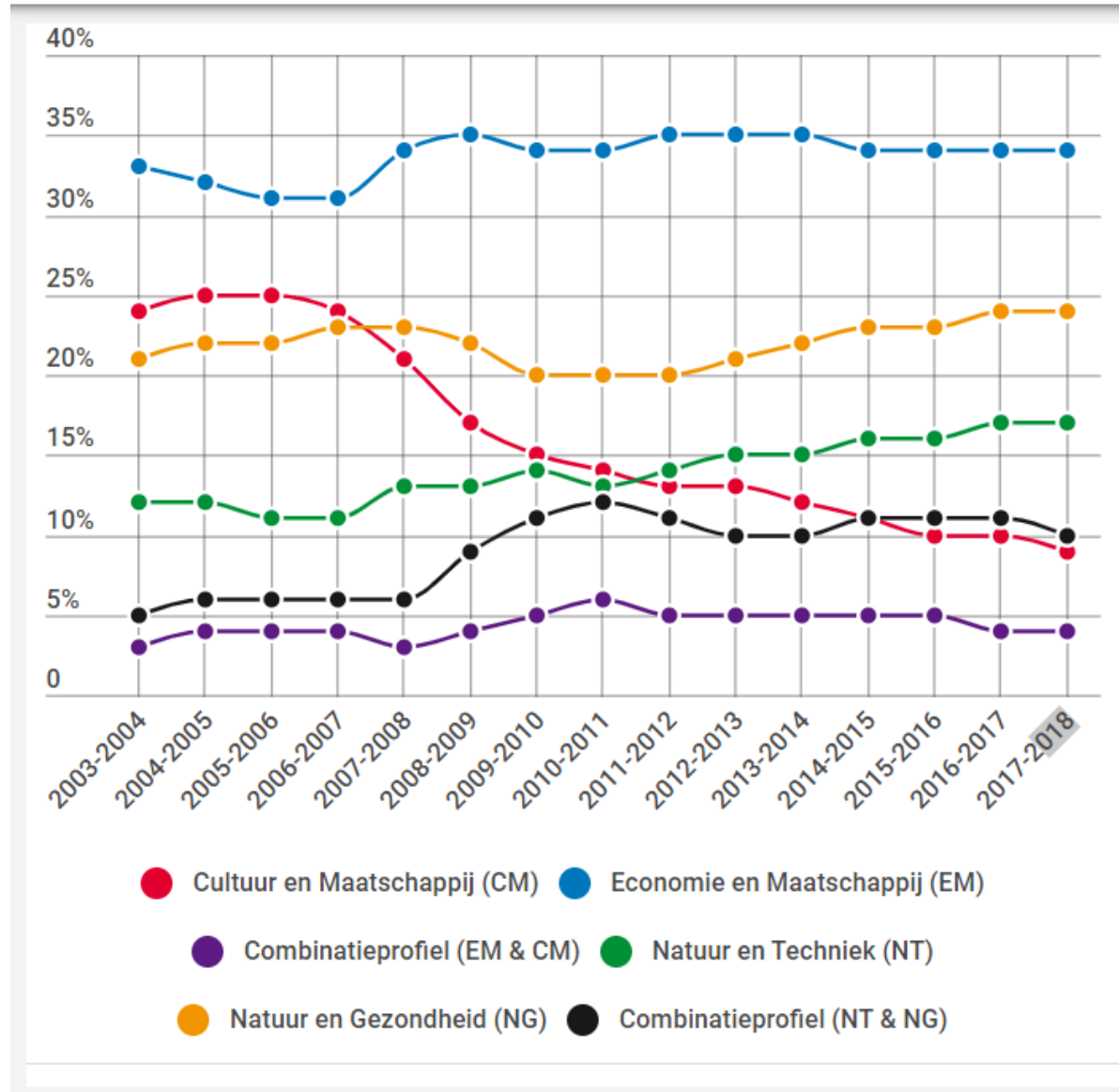
Vergelijkende probleemanalyse

Literatuuronderzoek in opdracht van Nationaal Platform voor de Talen: “Hoe ontwikkelt de belangstelling voor de moderne talen in het voortgezet onderwijs en het hoger onderwijs zich in Nederland en omliggende landen?”

- Hoe zijn de moderne talen in de curricula ingebed?
- Wat is het keuzegedrag van jongeren als het aankomt op vakkenpakket- en studiekeuze?
- Wat zijn de belangrijkste trends per taal per land?
- Hoe zijn die trends te verklaren?

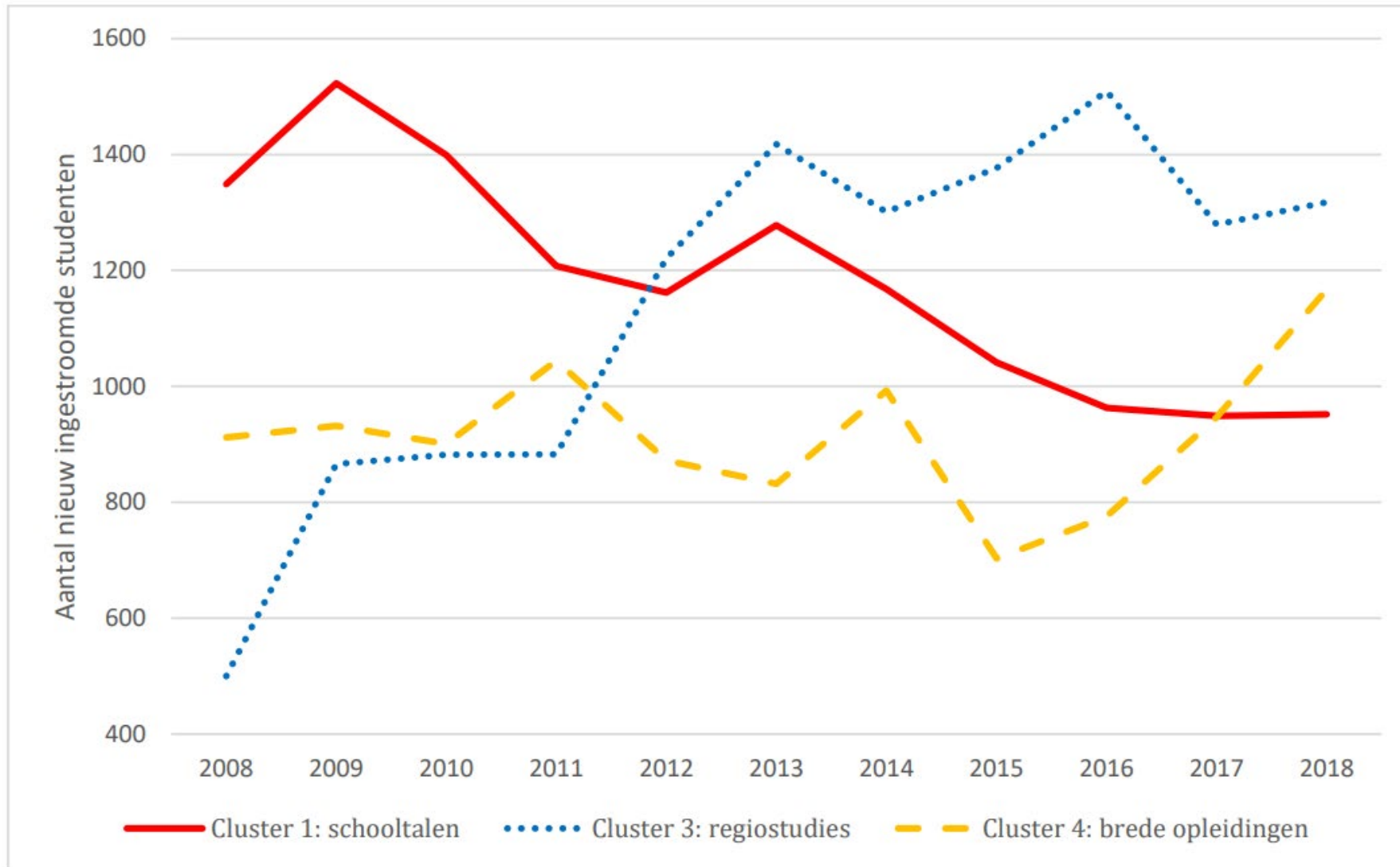

Nederland: profielkeuze

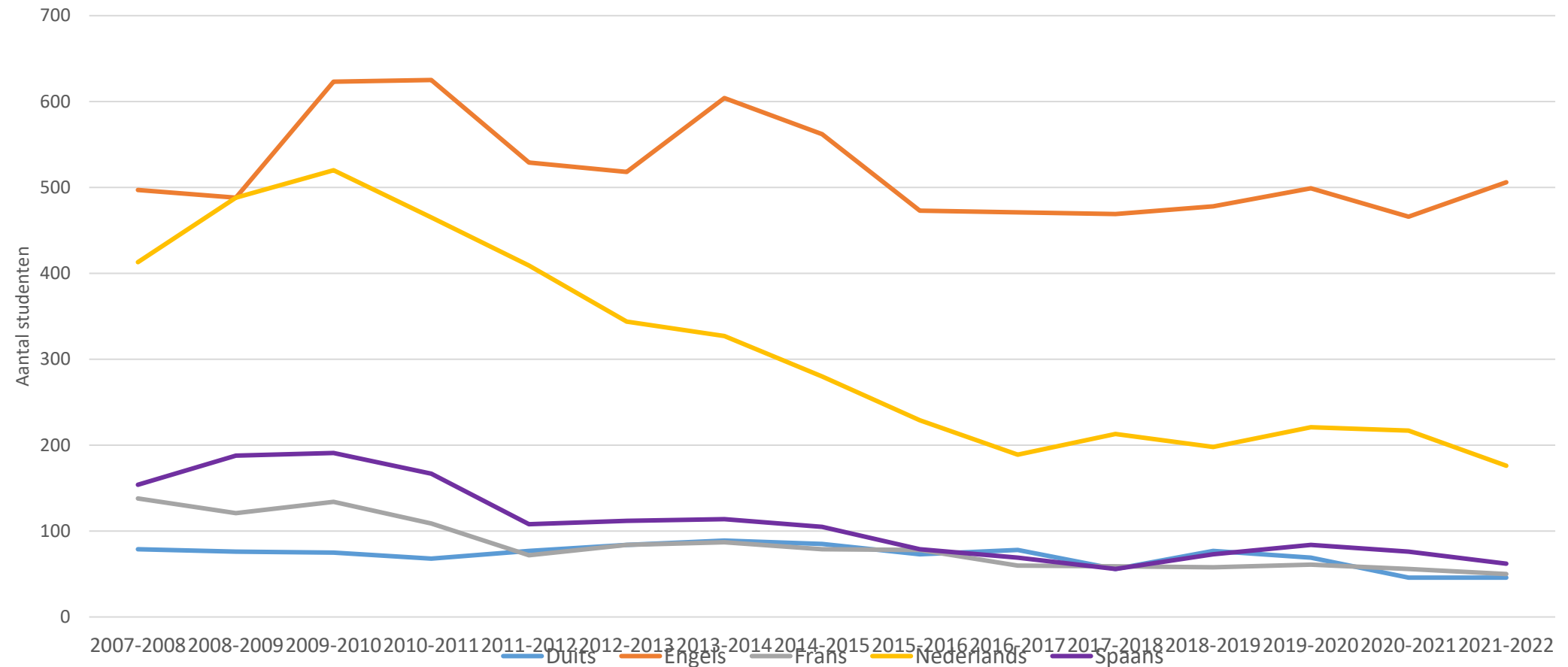
Ontwikkeling van de profielkeuze van havo- en vwo-leerlingen, 2003-2018.
LKCA: 2019.

Nederland: instroom talenbachelors

Instroom in drie typen universitaire talenopleidingen, 2008-2018. Bron: *Talen Centraal*, 2019.

Nederland: taal- en cultuuropleidingen in de 'schooltalen'

Instroom in bachelors Duitse / Engelse / Franse / Nederlandse / Spaanse taal en cultuur, 2007-2021.

Situatie in omringende landen

- Verschillende inbedding in curricula; in Nederland en Vlaanderen een relatief groot aanbod
- Overal een verminderde belangstelling voor moderne (Europese) talen en voor de eigen landstaal
- Duits en Frans het hardst geraakt, Spaans wint aan populariteit (maar niet in het hoger onderwijs)
- Gevolgen: m.n. lerarentekort, maar het schaadt ook andere economische en maatschappelijke belangen

Mogelijke oorzaken

vandale.nl/gratis-woordenboek/nederlands/betekenis/pretpakket#.YYABgJ7MLD4

Je hebt gezocht op het woord: pretpakket.

pret·pak·ket (*het; o; meervoud: pretpakketten*)

1 (*onderwijs*) vakkenpakket met weinig of geen exacte vakken

Mogelijke oorzaken

Minister begrijpt dat VU stopt met bachelorstudie Nederlands

Volgens de minister denken veel jongeren dat ze met Nederlands alleen maar voor de klas kunnen staan als docent, maar is dat een misverstand. "Je kunt er ook vertaler of redacteur bij een uitgeverij mee worden."

ster Van Engelshoven van Onderwijs ANP

Minister Van Engelshoven heeft begrip voor het besluit van de Vrije Universiteit Amsterdam om te stoppen met het aanbieden van de bachelorstudie Nederlandse literatuur als studierichting. [Zaterdag](#) werd bekend dat de VU de stekker trekt uit de studierichting, die is ingebed in de brede bachelor literatuur en samenleving.

Mogelijke oorzaken

‘Nederlands: echt een saai vak!’

home / nieuws en dossiers / weblog / ‘nederlands: echt een saai vak!’

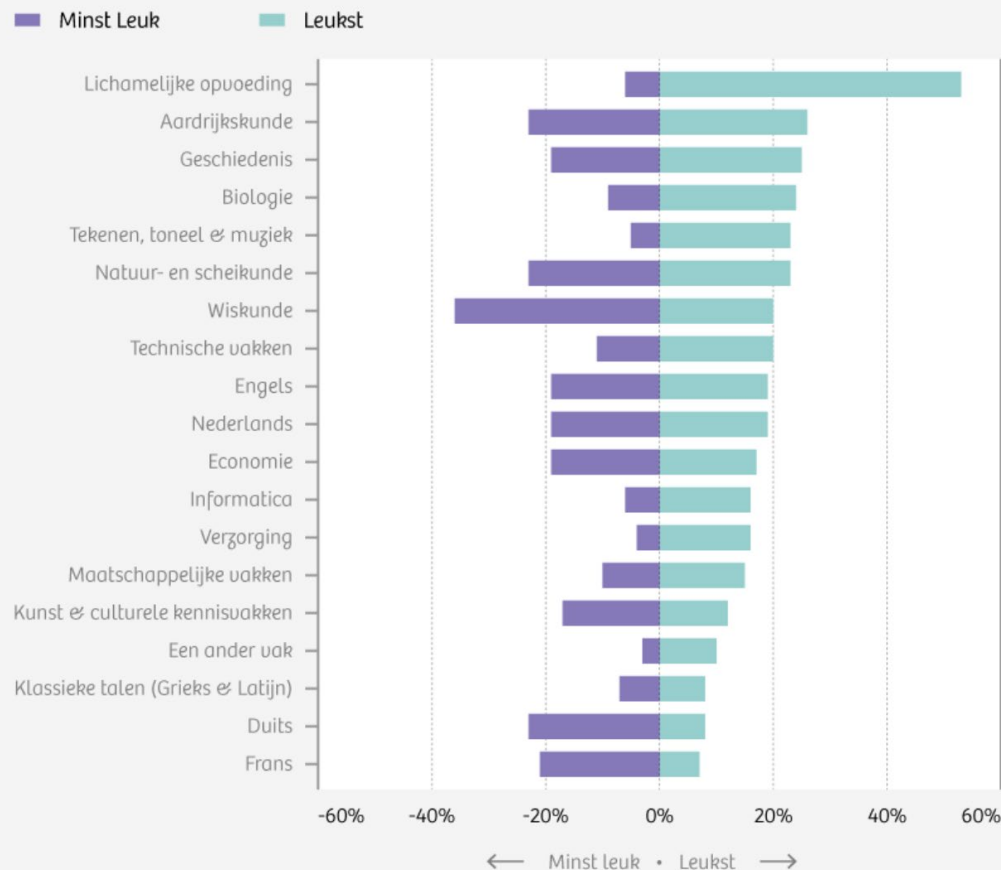

- vinden Nederlandse middelbare scholieren
- blijkt uit onderzoek van Onze Taal

Nederlandse middelbare scholieren vinden Nederlands een saai vak en piekeren er niet over Nederlands te gaan studeren. Dat blijkt uit een onderzoek van Anne van Asseldonk en Peter-Arno Coppens van de Radboud Universiteit Nijmegen, dat is verricht in opdracht van het Genootschap Onze Taal. De uitkomsten verschijnen in het **novembernummer 2019** van het maandblad *Onze Taal*.

Dit zijn de leukste en minst leuke vakken

volgens Nederlandse leerlingen

Bron: Nederlandse Taalunie, *Taalpeil-onderzoek 2007, Onderwijs Nederlands in Nederland, Vlaanderen en Suriname*

Mogelijke oorzaken

- Jongeren willen hun opties openhouden
- Het taal- en cultuurdomein heeft weinig aanzien bij studiekeizers en hun omgeving
- Jongeren hebben een beperkt beeld van de inhoud en arbeidsmarktperspectieven van talenstudies
- Het taalonderwijs in het vo maakt leerlingen niet enthousiast voor talenstudies

Aanbevelingen *Talen centraal*

- Vernieuwing universitaire taal- en cultuuropleidingen
- Schooltaalonderwijs inhoudelijk verrijken (kennisinhoud, uitdaging, onderzoeksvaardigheden)
  - > www.curriculum.nu
  - > www.vakdidactiekgw.nl
  - > www.taalwijs.nu
  - > www.pws-wereld.nl
  - > www.platformtalen/taalportaal
- Verbeteren aansluiting vo-wo (vaksteunpunten)
- Imago van en kennis over talenstudies verbeteren via een landelijke campagne (www.talenstudievoorjou.nl en www.instagram.com/talenstudie)